

USTAWA

z dnia 22 listopada 1973 r.

o zmianie ustawy o radach narodowych.

Art. 1. W ustawie z dnia 25 stycznia 1958 r. o radach narodowych (Dz. U. z 1972 r. Nr 49, poz. 314), zwanej w dalszych przepisach ustawą, wprowadza się następujące zmiany:

- 1) preambuła otrzymuje brzmienie: „W celu przyspieszenia społeczno-gospodarczego rozwoju kraju, lepszego zaspokajania potrzeb ludności, pogłębiania demokracji socjalistycznej, dalszego wzmocnienia roli i autorytetu

rad narodowych i terenowych organów administracji państwowej, a także w celu usprawnienia ich działalności stanowi się, co następuje:";

2) w art. 1:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Rady narodowe w gminach, miastach, dzielnicach miast, powiatach i województwach są organami władzy państwowej i podstawowymi organami samorządu społecznego ludu pracującego miast i wsi i wyrażają jego wolę.”,

b) dodaje się nowe ustępy 3 i 4 w następującym brzmieniu:

„3. Rady narodowe jako terenowe organy władzy państwowej kierują całokształtem rozwoju społeczno-gospodarczego terenu oraz oddziaływają na wszystkie jednostki administracji i gospodarki na danym terenie, inspirują ich działalność oraz sprawują nad nimi kontrolę.

4. Rady narodowe jako podstawowe organy samorządu społecznego organizują samodzielnie zaspokajanie potrzeb ludności swego terenu w oparciu o wszechstronne wykorzystanie miejscowych inicjatyw.”;

3) art. 3 otrzymuje brzmienie:

„Art. 3. 1. Rady narodowe kierują działalnością gospodarczą, społeczną i kulturalną, wiążąc potrzeby terenu z zadaniami ogólnopolskimi, oraz dbają o coraz lepsze zaspokajanie potrzeb ludności i o wszechstronny rozwój terenu.

2. Rady narodowe zmiernają do wzrostu i unowocześnienia produkcji i usług oraz do zapewnienia kompleksowego, gospodarczego i społeczno-kulturalnego rozwoju swojego terenu, jako spójnego, socjalistycznego organizmu, w którym wszystkie zasoby i możliwości istniejące i dające się uruchomić powinny być wykorzystane dla dalszego rozwoju kraju.

3. Radom narodowym przysługuje w zakresie przewidzianym niniejszą ustawą lub przepisami szczególnymi prawo koordynacji działalności nie podporządkowanych im jednostek państwowych, spółdzielczych i organizacji społecznych.”;

4) skreśla się art. 4;

5) skreśla się art. 9;

6) wprowadza się po rozdziale 1 nowy rozdział 1a w brzmieniu:

„Rozdział 1a

Wspólne rady narodowe i zmiany w podporządkowaniu rad narodowych.

Art. 8a. 1. O utworzeniu wspólnej rady narodowej dla dwu jednostek podziału terytorialnego decyduje Rada Państwa na wniosek Rady Ministrów.

2. O utworzeniu wspólnej rady narodowej miasta i gminy decyduje wojewódzka rada narodowa.

3. Wspólne rady narodowe zapewniają wykonanie zadań przewidzianych dla tych

jednostek, dążąc do harmonijnego ich rozwoju i integracji społecznej i gospodarczej.

Art. 8b. Rada Ministrów po uzyskaniu zgody Rady Państwa może podporządkować określoną powiatową radę narodową lub radę narodową miasta stanowiącego powiat nadzorowi rady narodowej miasta wyłączonego z województwa jako organu bezpośrednio wyższego stopnia, jeżeli obszary tych jednostek sąsiadują ze sobą.

Art. 8c. W razie zmiany podporządkowania rady narodowej:

1) rada narodowa miasta wyłączonego z województwa przejmuje odpowiednie kompetencje wojewódzkiej rady narodowej,

2) w skład rady narodowej miasta wyłączonego z województwa wchodzi radni odpowiedzialnej wojewódzkiej rady narodowej zamieszkali na terenie powiatu lub miasta, którego rada została podporządkowana, a ich dotychczasowy mandat w wojewódzkiej radzie narodowej wygasa.

Art. 8d. 1. Wojewódzka rada narodowa może po zasięgnięciu opinii zainteresowanych rad narodowych podporządkować określoną gminną (miasta i gminy) radę narodową lub miejską radę narodową miasta nie stanowiącego powiatu nadzorowi rady narodowej miasta stanowiącego powiat, jeżeli obszary tych jednostek sąsiadują ze sobą i podporządkowanie takie jest celowe ze względów społecznych i gospodarczych.

2. Rada narodowa miasta wyłączonego z województwa może za zgodą właściwej wojewódzkiej rady narodowej podporządkować określoną gminną (miasta i gminy) radę narodową lub miejską radę narodową miasta nie stanowiącego powiatu nadzorowi jednej z dzielnicowych rad narodowych jako organu bezpośrednio wyższego stopnia.

3. W razie zmiany podporządkowania gminnej (miasta i gminy) rady narodowej lub miejskiej rady narodowej miasta nie stanowiącego powiatu:

1) miejska rada narodowa miasta stanowiącego powiat lub dzielnicowa rada narodowa w mieście wyłączonym z województwa przejmuje odpowiednie kompetencje powiatowej rady narodowej,

2) w skład rady narodowej miasta stanowiącego powiat lub dzielnicowej rady narodowej wchodzi radni odpowiedzialnej powiatowej rady narodowej zamieszkali na terenie gminy lub miasta, którego rada narodowa została podporządkowana, a ich dotychczasowy mandat w powiatowej radzie narodowej wygasa.”;

7) art. 10 otrzymuje brzmienie:

„Art. 10. 1. Rady narodowe uchwalają wieloletnie i roczne plany społeczno-gospodarczego

- rozwoju terenu, zgodnie z kierunkami i zadaniami ustalonymi dla gospodarki rad narodowych przez Sejm i Radę Ministrów oraz koordynują i kontrolują wykonanie tych planów. Projekty planów przedstawiają radom narodowym terenowe organy administracji państwowej.
2. Rada Ministrów określa zasady i tryb opracowywania przez terenowe organy administracji państwowej oraz uchwalania przez rady narodowe wieloletnich i rocznych planów społeczno-gospodarczego rozwoju terenu.”;
- 8) w art. 13 ust. 2 pkt 1 wyrazy: „planów gospodarczych” zastępuje się wyrazami: „planów społeczno-gospodarczego rozwoju”;
- 9) w art. 14:
- a) skreśla się ust. 2,
- b) w ust. 3 pkt 4 otrzymuje brzmienie:
- „4) jednostek organizacyjnych handlu wewnętrznego w zakresie ustalonym przez Radę Ministrów.”;
- 10) skreśla się art. 16—19;
- 11) w art. 20:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. Powiatowe rady narodowe zapewniają wszechstronną pomoc radom narodowym niższego stopnia oraz koordynują ich działalność.”,
- b) dotychczasowy ust. 1 otrzymuje numerację 2,
- c) skreśla się dotychczasowy ust. 2;
- 12) w art. 22:
- a) skreśla się ust. 2,
- b) w dotychczasowym ust. 3 dodaje się punkty 7 i 8 w następującym brzmieniu:
- „7) nadawania nazw ulicom i placom oraz ustalania herbu miasta,
- 8) nadawania obywatelstwa honorowego miasta.”,
- c) ust. 3, 4, 5 otrzymują numerację 2, 3, 4;
- 13) w art. 23 skreśla się ust. 3;
- 14) po art. 23 dodaje się nowy art. 23a w brzmieniu:
- „Art. 23a. W wypadkach uzasadnionych charakterem lub rozmiarami podejmowanych zadań rady narodowe współdziałają z sąsiednimi radami narodowymi; mogą one odbywać wspólne sesje i podejmować wspólne uchwały.”;
- 15) w rozdziale 3 dodaje się nowy art. 24a w brzmieniu:
- „Art. 24a. Rady narodowe jako organy przedstawicielskie wykonują swoje zadania na sesjach, przy pomocy prezydium i komisji rady oraz przez działalność radnych w terenie.”;
- 16) w art. 25 ust. 1 wyrazy: „plan gospodarczy” zastępuje się wyrazami: „plan społeczno-gospodarczego rozwoju”;
- 17) art. 26 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 26. 1. Na pierwszej sesji po wyborach rada narodowa wybiera ze swego grona na okres kadencji przewodniczącego rady narodowej i jego zastępców oraz przewodniczących stałych komisji; stanowią oni prezydium rady narodowej.
2. Rada narodowa ustala liczbę zastępców przewodniczącego rady zgodnie z wytycznymi Rady Państwa.
3. Przewodniczący rady narodowej i jego zastępcy działają do czasu dokonania wyboru na te stanowiska przez radę narodową następnej kadencji.
4. Pierwszą sesję po wyborach zwołuje w ciągu dwóch tygodni od dnia wyborów przewodniczący rady narodowej wybrany przez radę poprzedniej kadencji; otwarcie pierwszej sesji powierza się jednemu z najstarszych wiekiem radnych.
5. Pierwszą sesję rady narodowej w nowo utworzonej jednostce podziału terytorialnego zwołuje przewodniczący rady narodowej bezpośrednio wyższego stopnia.”;
- 18) skreśla się art. 27;
- 19) w art. 30 ust. 2 skreśla się wyrazy: „w porozumieniu z przewodniczącymi komisji rady narodowej”;
- 20) w art. 31:
- a) w ust. 1 zastępuje się wyraz: „prezydium” wyrazem: „rady”,
- b) skreśla się ust. 2,
- c) w ust. 3 średnik po zdaniu pierwszym zastępuje się kropką, a zdanie drugie skreśla się;
- 21) w art. 32 ust. 2 zastępuje się wyrazy: „przewodniczący obrad” wyrazami: „przewodniczący rady”;
- 22) w art. 33 ust. 1 zastępuje się wyraz: „obrad” wyrazem: „rady”;
- 23) w art. 34 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. W wypadkach przewidzianych w obowiązujących przepisach stosuje się tajne głosowanie kartkami. Rada narodowa może uchwalić tajność głosowania również w innych wypadkach.”;
- 24) w art. 35 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. Uchwały rady narodowej podpisuje przewodniczący rady narodowej lub jego zastępca, który przewodniczył obradom.”;
- 25) wprowadza się po rozdziale 3 nowy rozdział 3a w brzmieniu:
- „Rozdział 3a
- Prezydium rad narodowych.
- Art. 36a. 1. Prezydium rady narodowej reprezentuje radę na zewnątrz i organizuje jej prace.
2. Prezydium rady narodowej w szczególności:
- 1) ustala projekt rocznego planu pracy rady narodowej,
 - 2) przygotowuje i zwołuje sesje,
 - 3) organizuje działalność komisji oraz koordynuje ich prace,
 - 4) udziela radnym pomocy w wykonywaniu mandatu,
 - 5) czuwa nad zabezpieczeniem praw radnych i członków komisji,
 - 6) składa radzie informacje o swojej pracy.

Art. 36b. Przewodniczący rady narodowej:

- 1) otwiera sesje rady narodowej i przewodniczy obradom,
- 2) zwołuje posiedzenia prezydium i przewodniczy obradom,
- 3) w zakresie poręczonym mu przez prezydium podejmuje czynności w jego imieniu;

26) w art. 37 ust. 2 skreśla się wyrazy: „i w zależności od miejscowych potrzeb”;

27) w art. 39 ust. 1:

- a) w pkt 3 wyrazy: „przedłożonych przez” zastępuje się wyrazem: „jej”;
- b) pkt 4 otrzymuje brzmienie:
„4) kontrola wykonania uchwał rady narodowej, zarządzeń terenowego organu administracji państwowej oraz organów nadrzędnych”;

28) w art. 40:

- a) skreśla się ust. 2;
- b) w ust. 3 zastępuje się wyrazy: „jej prezydium” wyrazami: „terenowego organu administracji państwowej”;
- c) ust. 4 otrzymuje brzmienie:
„4. O sposobie załatwienia wniosku komisji terenowy organ administracji państwowej obowiązany jest zawiadomić komisję najpóźniej w ciągu miesiąca od otrzymania wniosku. Stanowisko nie uwzględniające wniosku powinno być uzasadnione. Komisja może przedstawić sprawę radzie narodowej.”;
- d) ust. 3 i 4 otrzymują kolejną numerację 2 i 3;

29) w art. 41:

- a) w ust. 1 zastępuje się wyrazy: „Kierownicy wydziałów powinni” wyrazami: „Terenowy organ administracji państwowej powinien”;
- b) w ust. 2 skreśla się wyrazy: „wydziału lub innej”;

30) skreśla się art. 42 i art. 43.

31) w art. 46:

- a) w ust. 1 zastępuje się wyrazy: „jej prezydium” wyrazami: „terenowemu organowi administracji państwowej”;
- b) w ust. 2 zastępuje się wyrazy: „i jej prezydium” wyrazami: „i zarządzeń terenowego organu administracji państwowej”;

32) w art. 47:

- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Radny może zwracać się z wnioskami o rozpatrzenie spraw wynikających w toku działalności radnego związanej z wykonywaniem mandatu do rady narodowej, jej organu wykonawczego i zarządzającego oraz do kierowników innych organów państwowych, jak również przedsiębiorstw, zakładów, instytucji oraz organizacji społecznych i społecznych. Radnemu należy udzielić odpowiedzi w terminie 30 dni, chyba że odrębne przepisy przewidują krótsze terminy.”;
- b) w ust. 2 zastępuje się wyrazy: „prezydium rady narodowej” wyrazami: „terenowego organu administracji państwowej”;

33) w art. 48 ust. 2 skreśla się zdanie drugie;

34) wprowadza się po rozdziale 5 nowy rozdział 5a w brzmieniu:

„Rozdział 5a

Terenowe organy administracji państwowej.

Art. 49a. 1. Terenowymi organami administracji państwowej są:

- 1) wojewoda — w województwie,
- 2) prezydent miasta — w mieście liczącym powyżej 100 tys. mieszkańców oraz w mieście będącym siedzibą wojewódzkiej rady narodowej,
- 3) naczelnik miasta — w innym mieście liczącym do 100 tys. mieszkańców,
- 4) naczelnik powiatu — w powiecie,
- 5) naczelnik dzielnicy — w dzielnicy miasta,
- 6) naczelnik gminy — w gminie.

2. Prezes Rady Ministrów może ustalić inne miasta, w których terenowym organem administracji państwowej będzie prezydent miasta.

3. Terenowe organy administracji państwowej w zakresie wykonywania zadań rad narodowych działają jako ich organy wykonawcze i zarządzające.

Art. 49b. 1. W razie utworzenia wspólnej rady narodowej dla miasta stanowiącego powiat i powiatu wspólnym terenowym organem administracji państwowej oraz organem wykonawczym i zarządzającym rady narodowej jest naczelnik miasta i powiatu.

2. W wyniku podporządkowania powiatowej (miejskiej) rady narodowej nadzorowi rady narodowej miasta wyłączonego z województwa następuje podporządkowanie powiatowego (miejskiego) organu administracji państwowej nadzorowi miejskiego organu administracji miasta wyłączonego z województwa jako organu bezpośrednio wyższego stopnia, a miejski organ administracji państwowej przejmuje odpowiednie kompetencje wojewódzkiego organu administracji państwowej.

3. W wyniku podporządkowania gminnej (miasta i gminy) lub miejskiej miasta nie stanowiącego powiatu rady narodowej nadzorowi rady narodowej miasta stanowiącego powiat lub dzielnicowej rady narodowej w mieście wyłączonym z województwa następuje podporządkowanie gminnego (miasta i gminy) i miejskiego organu administracji państwowej nadzorowi miejskiego organu administracji miasta stanowiącego powiat lub dzielnicowego organu administracji jako organu bezpośrednio wyższego stopnia, a miejski lub dzielnicowy organ administracji państwowej przejmuje odpowiednie kompetencje powiatowego organu administracji państwowej.

Art. 49c. 1. Wojewodę, prezydenta miasta, naczelnika powiatu, naczelnika miasta stanowiącego powiat i naczelnika dzielnicy w mieście wyłączonym z województwa powołuje Prezes Rady Ministrów, po zaopiniowaniu kandydatów przez właściwą radę narodową.

2. Naczelnika miasta nie stanowiącego powiatu, naczelnika dzielnicy w mieście stanowiącym powiat oraz naczelnika gminy powołuje wojewoda po zaopiniowaniu kandydatów przez właściwą radę narodową.
3. W wypadku nie cierpiącym zwłoki wojewoda może powierzyć pełnienie obowiązków naczelnika gminy, naczelnika miasta nie stanowiącego powiatu lub dzielnicy w mieście stanowiącym powiat osobie posiadającej odpowiednią kwalifikację bez zachowania trybu określonego w ust. 2 na okres nie dłuższy niż trzy miesiące.
- Art. 49d. 1. Wicewojewodów i wiceprezydentów miast wyłączonych z województw powołuje Prezes Rady Ministrów.
2. Wiceprezydentów innych miast, zastępców naczelników powiatów i zastępców naczelników miast stanowiących powiaty powołuje wojewoda; zastępców naczelników dzielnic w miastach wyłączonych z województw — prezydent miasta.
3. Prezes Rady Ministrów:
- 1) ustala liczbę wicewojewodów, wiceprezydentów miast, zastępców naczelników powiatów, miast i dzielnic w miastach wyłączonych z województw,
 - 2) może w wyjątkowo uzasadnionych wypadkach wyrazić zgodę na powołanie przez wojewodę zastępcy naczelnika miasta nie stanowiącego powiatu, zastępcy naczelnika dzielnicy w mieście stanowiącym powiat oraz zastępcy naczelnika miasta i gminy.
- Art. 49e. 1. Powołanie na stanowiska wojewody, prezydenta miasta, naczelnika powiatu, miasta, dzielnicy i gminy oraz ich zastępców następuje na czas nieoznaczony. Odwołania z tych stanowisk dokonują organy właściwe do powołania na te stanowiska.
2. Właściwa rada narodowa może wystąpić o odwołanie ze stanowisk wymienionych w art. 49c.
- Art. 49f. 1. Wojewodowie, prezydenci miast oraz naczelnicy powiatów, miast i dzielnic sprawują administrację państwową, działając na podstawie przepisów prawa oraz zgodnie z kierunkami ustalonymi przez organy nadrzędne.
2. Do terenowych organów administracji państwowej należą wszystkie sprawy z zakresu administracji państwowej, nie zasirżone na rzecz innych organów.
- Art. 49g. 1. Wojewodowie, prezydenci miast oraz naczelnicy powiatów, miast i dzielnic w szczególności:
- 1) podejmują działania mające na celu wykonanie zadań wynikających z planu społeczno-gospodarczego rozwoju kraju,
 - 2) opracowują w oparciu o wytyczne Rady Ministrów projekty planów społeczno-gospodarczego rozwoju terenu oraz projekty budżetów,
 - 3) wykonują zadania wynikające z planu społeczno-gospodarczego rozwoju terenu oraz budżetu,
 - 4) zapewniają właściwe wykorzystanie środków przeznaczonych na rozwój społeczno-gospodarczy terenu i poprawę warunków bytowych, oświatowo-wychowawczych, socjalnych i kulturalnych mieszkańców,
 - 5) koordynują działalność związanych z gospodarką terenową wszystkich jednostek państwowych, spółdzielczych i organizacji społecznych, wydają zalecenia dotyczące realizacji zadań wynikających z planu społeczno-gospodarczego rozwoju danego terenu,
 - 6) sprawują kontrolę nad wykonywaniem zadań wynikających z planu społeczno-gospodarczego rozwoju terenu przez jednostki państwowe, spółdzielcze i organizacje społeczne,
 - 7) podejmują działania w zakresie rozwoju rolnictwa, uspołecznionego i indywidualnego,
 - 8) podejmują zadania mające na celu ochronę środowiska naturalnego, zapewnienie czystości i porządku oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej,
 - 9) koordynują działalność w dziedzinie rozwoju nauki, szkolnictwa wyższego i techniki,
 - 10) realizują powierzone zadania w dziedzinie obronności kraju,
 - 11) organizują społeczne siły i środki na rzecz ochrony porządku i bezpieczeństwa publicznego, nadzorują i kontrolują działalność Milicji Obywatelskiej i Ochotniczej Rezerwy Milicji Obywatelskiej w tym zakresie, wydają tym organom zarządzenia, a także wykonują inne uprawnienia wynikające z przepisów odrębnych,
 - 12) wizytują zakłady karne zapoznając się z istniejącymi w nich warunkami i wydają właściwe zalecenia lub występują do jednostki nadrzędnej.
2. Prezydentom i naczelnikom miast nie podzielonych na dzielnice oraz naczelnikom dzielnic przysługują uprawnienia kierownika urzędu stanu cywilnego.
- Art. 49h. 1. Wojewodowie, prezydenci miast oraz naczelnicy powiatów, miast i dzielnic, realizując swoje uprawnienia koordynacyjne, powinni zapewniać zgodność działalności jednostek organizacyjnych nie podporządkowanych radzie narodowej z planem społeczno-gospodarczego rozwoju kraju i potrzebami terenu.
2. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia szczegółowe zasady wykonywania koordynacji przez terenowe organy administracji państwowej.
- Art. 49i. Wojewodowie, prezydenci miast oraz naczelnicy powiatów, miast i dzielnic współdziałają

z jednostkami państwowymi i spółdzielczymi oraz organizacjami społecznymi w zakresie realizacji zadań państwowych, przestrzegania dyscypliny i warunków pracy, zapewnienia spokoju i porządku oraz zaspokajania potrzeb bytowych i socjalno-kulturalnych pracowników zatrudnionych na danym terenie.

- Art. 49j.** 1. Wojewodowie, prezydenci miast, naczelnicy powiatów, miast i dzielnic występują do kierowników jednostek państwowych i spółdzielczych oraz organizacji społecznych z wnioskami o ukaranie, zawieszenie w czynnościach albo zwolnienie z pracy pracownika, który zaniedbuje swoje obowiązki służbowe, wykazuje niewłaściwy stosunek do ludzi lub narusza dyscyplinę pracy.
2. Wojewoda lub prezydent miasta wyłączonego z województwa może zawiesić w czynnościach dyrektora (kierownika) jednostki organizacyjnej nie podporządkowanej radzie narodowej w wypadku stwierdzenia szczególnie rażącego naruszenia obowiązków służbowych powodującego poważne szkody społeczne i gospodarcze.
3. Dokonując zawieszenia wojewoda lub prezydent miasta wyznacza osobę do tymczasowego pełnienia obowiązków dyrektora (kierownika).
4. O dokonanych czynnościach (ust. 2 i 3) wojewoda lub prezydent miasta zawładnia właściwy organ nadrzędny.
- Art. 49k.** 1. Utworzenie na obszarze województwa jednostki organizacyjnej zarządzanej centralnie oraz jej likwidacja wymaga uzgodnienia z wojewodą.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do zmian w produkcji przedsiębiorstw zarządzanych centralnie, jeżeli zmiany te w sposób istotny wpływają na wykorzystanie miejscowych surowców i źródeł energii lub innych zasobów bądź też na stan zatrudnienia lub warunki zdrowotne danego terenu albo zagrażają środowisku naturalnemu.
3. Wojewoda może zarządzić sprawdzenie wykorzystania zdolności produkcyjnych przedsiębiorstw zarządzanych centralnie i w miarę potrzeby wystąpić o przekazanie między przedsiębiorstwami zbędnych surowców, materiałów, maszyn i obiektów, jak również o wspólne użytkowanie lub przekazanie innemu użytkownikowi nieracjonalnie wykorzystywanej powierzchni produkcyjnej i składowej.
4. Wojewoda może ustalić, jakie zadania określone w ust. 3 mają być realizowane przez naczelników powiatów.
5. Określone w ust. 1—4 uprawnienia wojewody przysługują na obszarze miasta wyłączonego z województwa prezydentowi tego miasta.
- Art. 49l.** 1. Wojewodowie zatwierdzają projekty bilansów pieniężnych przychodów i wydatków ludności oraz planów kasowych oddziałów wojewódzkich Narodowego Ban-

ku Polskiego i rozpatrują sprawozdania z wykonania tych planów, podejmują środki zmierzające do zapewnienia równowagi pieniężno-rynkowej, współdziałają z oddziałami banków finansujących inwestycje w kontroli przebiegu inwestycji w województwie oraz ustalają wytyczne podziału kredytów bankowych przyznanych dla województwa, a przeznaczonych dla spółdzielczych oraz nie uspołecznionych jednostek gospodarczych.

2. Wojewoda może ustalić, jakie zadania określone w ust. 1 mają być realizowane przez naczelników powiatów, miast i dzielnic.
3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do prezydentów miast wyłączonych z województw.
- Art. 49ł.** W razie naglącej konieczności wojewodowie, prezydenci miast oraz naczelnicy powiatów, miast, dzielnic i gmin wydają zarządzenia porządkowe, gdy zachodzi niezbędność natychmiastowego wprowadzenia w życie na danym terenie zakazów i nakazów w okolicznościach, szczególnie niebezpiecznych dla życia, zdrowia lub mienia oraz w razie klęsk żywiołowych lub wymagających natychmiastowego działania trudności gospodarczych; zarządzenia te przedstawiają radzie narodowej na najbliższej sesji do zatwierdzenia.
- Art. 49m.** 1. Decyzje w indywidualnych sprawach z zakresu administracji państwowej wydają w I instancji:
- 1) naczelnik gminy (miasta i gminy) — na terenie gminy (miasta i gminy),
 - 2) prezydent lub naczelnik miasta — na terenie miasta nie podzielonego na dzielnice,
 - 3) naczelnik dzielnicy — na terenie dzielnicy,
 - 4) naczelnik miasta i powiatu — na terenie miasta stanowiącego powiat, w którym działa wspólna rada narodowa miasta i powiatu, — chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.
2. Decyzje w indywidualnych sprawach z zakresu administracji państwowej wydawane przez wojewodę oraz przez prezydenta miasta wyłączonego z województwa są ostateczne.
- Art. 49n.** Wojewoda na obszarze województwa, a prezydent miasta wyłączonego z województwa na obszarze takiego miasta są przedstawicielami Rządu i działając w tym charakterze wykonują zadania zlecone im przez Rząd lub Prezesa Rady Ministrów.
- Art. 49o.** Wojewoda, prezydent miasta, naczelnik powiatu, naczelnik miasta i naczelnik dzielnicy jako organy wykonawcze i zarządzające rad narodowych zapewniają wykonanie ich uchwał, składają radom narodowym sprawozdania z wykonania uchwał, jak również roczne sprawozdania z wykonania planu społeczno-gospodarczego rozwoju terenu oraz budżetu.

Art. 49p. Wojewodowie, prezydenci miast oraz naczelnicy powiatów, miast i dzielnic wykonują swoje zadania przy pomocy podległych urzędów:

- 1) wojewoda — urzędu wojewódzkiego,
- 2) prezydent miasta i naczelnik miasta — urzędu miejskiego,
- 3) naczelnik powiatu — urzędu powiatowego,
- 4) naczelnik miasta i powiatu — urzędu miasta i powiatu,
- 5) naczelnik dzielnicy — urzędu dzielnicowego

oraz przy pomocy terenowych zjednoczeń, przedsiębiorstw, zakładów i instytucji.

Art. 49r. 1. W skład urzędów wojewódzkich, powiatowych, miejskich i dzielnicowych wchodzi wydziały.

2. W miarę potrzeby właściwe terenowe organy administracji państwowej mogą utworzyć na podstawie wzajemnego porozumienia wydziały wspólne dla:

- 1) województwa i miasta wyłączonego z województwa,
- 2) powiatu i miasta stanowiącego powiat,
- 3) sąsiednich powiatów lub miast stanowiących powiaty,
- 4) dzielnic miasta podzielonego na dzielnice.

3. Wojewodowie, prezydenci miast oraz naczelnicy powiatów, miast i dzielnic mogą upoważnić kierowników i innych pracowników wydziałów podległych im urzędów do załatwiania określonych spraw w ich imieniu, w tym również do wydawania decyzji administracyjnych.

4. Prezes Rady Ministrów może w drodze rozporządzenia określić rodzaje spraw z zakresu administracji państwowej, które z upoważnienia wojewodów, prezydentów miast, naczelników powiatów, miast i dzielnic mogą załatwiać kierownicy terenowych zjednoczeń, przedsiębiorstw, zakładów i instytucji."

35) skreśla się rozdział 6 i rozdział 7;

36) skreśla się art. 64;

37) w art. 65 skreśla się ust. 2;

38) skreśla się art. 69, 70, 72, 73, 74, 75 ust. 4 oraz art. 76;

39) w art. 77 skreśla się ust. 3, 4, 5, 6;

40) skreśla się art. 80;

41) skreśla się art. 82, a dotychczasowy ust. 2 tego artykułu staje się ust. 4 art. 83;

42) skreśla się art. 84;

43) w art. 85:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Nadzór nad działalnością terenowych organów administracji państwowej sprawują: Rada Ministrów, Prezes Rady Ministrów oraz terenowe organy administracji państwowej wyższego stopnia”.

b) skreśla się ust. 3;

44) w art. 86 zastępuje się wyrazy: „i ich organami” wyrazami: „oraz terenowymi organami administracji państwowej”;

45) art. 89 otrzymuje brzmienie:

„Art. 89. 1. Rada Ministrów koordynuje działalność terenowych organów administracji państwowej oraz nadaje kierunek ich pracy, a w szczególności:

1) rozpatruje sprawozdania i ocenia działalność wojewódzkich organów administracji państwowej, a także może rozpatrzyć sprawozdania organów niższego stopnia,

2) udziela im pomocy w zakresie wykonywania zadań oraz podejmuje czynności w celu upowszechnienia osiągnięć w ich działalności,

3) uchyla zarządzenie wojewódzkiego organu administracji państwowej, jeżeli zarządzenie jest sprzeczne z prawem lub niezgodne z zasadniczą linią polityki Państwa.

2. Rada Ministrów wstrzymuje wykonanie uchwały wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa), jeżeli uchwała jest sprzeczna z prawem lub niezgodna z zasadniczą linią polityki Państwa, i przedkłada sprawę do rozstrzygnięcia Radzie Państwa.”;

46) po art. 89 dodaje się nowe artykuły 89a i 89b w brzmieniu:

„Art. 89a. Prezes Rady Ministrów sprawuje nadzór nad terenowymi organami administracji państwowej i w tym zakresie:

1) kieruje ich bieżącą działalnością,

2) wydaje zarządzenia w sprawie wykonania określonych zadań,

3) rozstrzyga sprawy sporne pomiędzy organami administracji państwowej stopnia wojewódzkiego oraz pomiędzy tymi organami a ministrami,

4) zawiesza w czynnościach wojewodę, prezydenta miasta, naczelnika powiatu, miasta i dzielnicy oraz ich zastępców, jeżeli swoją działalnością naruszają prawo lub zasadniczą linię polityki Państwa albo w innych uzasadnionych wypadkach.

Art. 89b. Terenowy organ administracji państwowej podlega służbowo organowi administracji państwowej wyższego stopnia, a organ administracji państwowej stopnia wojewódzkiego — Prezesowi Rady Ministrów.”;

47) art. 90 i 91 otrzymują brzmienie:

„Art. 90. 1. Terenowe organy administracji państwowej koordynują i nadzorują działalność organów administracji państwowej niższego stopnia oraz nadają kierunek ich pracy i w tym zakresie przysługują im odpowiednio uprawnienia określone w art. 89 ust. 1 i w art. 89a, z tym że uprawnienie określone w pkt 4 tego artykułu przysłu-

guje tylko terenowemu organowi administracji państwowej stopnia wojewódzkiego.

2. Prezydium rady narodowej wyższego stopnia wstrzymuje na wniosek organu wykonawczego i zarządzającego tej rady wykonanie uchwały rady narodowej niższego stopnia, jeżeli uchwała jest sprzeczna z prawem lub niezgodna z zasadniczą linią polityki Państwa, i przedkłada sprawę do rozstrzygnięcia swojej radzie narodowej.

Art. 91. Ministrowie w wykonaniu powierzonych im zadań:

- 1) ustalają dla wojewodów i prezydentów miast wyłączonych z województw ogólne zasady realizacji zadań ich resortów i udzielają im pomocy,
- 2) występują do Prezesa Rady Ministrów z wnioskami o uchylenie w trybie nadzoru zarządzeń organów administracji państwowej stopnia wojewódzkiego — sprzecznych z prawem lub zasadniczą linią polityki Państwa,
- 3) uchylają lub zmieniają na zasadach określonych odrębnymi przepisami decyzje terenowych organów administracji państwowej w sprawach indywidualnych,
- 4) sprawują merytoryczną kontrolę działalności odpowiednich wydziałów i udzielają im pomocy,
- 5) podejmują czynności w celu upowszechnienia osiągnięć w działalności wydziałów.”;

48) skreśla się art. 92;

49) tytuł rozdziału 10 otrzymuje brzmienie:

„Rozdział 10

Samorząd mieszkańców miast i wsi.”;

50) art. 93 otrzymuje brzmienie:

„Art. 93. Samorząd mieszkańców miast i wsi wyraża się w stałej i powszechnej reprezentacji mieszkańców terenów miejskich i wiejskich, która:

- 1) poprzez działalność społeczno-wychowawczą kształtuje wraz z samorządowymi organizacjami społecznymi socjalistyczne stosunki współżycia w miejscu zamieszkania,
- 2) zgodnie z programem socjalistycznego rozwoju kraju realizuje w trybie społecznym zadania związane z poprawą warunków bytowych i kulturalnych życia mieszkańców”;

51) po art. 93 dodaje się nowe artykuły: 93a, 93b, 93c i 93d w brzmieniu:

„Art. 93a. 1. Organami samorządu mieszkańców poszczególnej części miasta (w osiedlach, obwodach i domach) są: ogólne zebranie mieszkańców oraz komitety osiedlowe, obwodowe i domowe.

2. Organami samorządu mieszkańców w osiedlach i domach spółdzielczości mieszkaniowej są odpowiednie organy samorządu spółdzielczego.

3. Samorząd mieszkańców działa pod ogólnym nadzorem rad narodowych i komitetów Frontu Jedności Narodu.

Art. 93b. Do podstawowych zadań samorządu mieszkańców miast należy:

- 1) umacnianie więzi i współdziałania między radą narodową a mieszkańcami w zakresie realizacji programów wyborczych i wynikających z nich planów społeczno-gospodarczego rozwoju terenu,
- 2) współdziałanie z administracją budynków mieszkalnych w zakresie organizowania mieszkańców do działania na rzecz utrzymania w należytym stanie i właściwego użytkowania mieszkań i innych urządzeń, a także budynków mieszkalnych i otoczenia,
- 3) sprawowanie kontroli społecznej w zakresie świadczenia usług dla ludności bądź wpływania w inny sposób na warunki jej życia przez instytucje i zakłady państwowe, spółdzielcze i inne.

Art. 93c. Miejska rada narodowa może:

- 1) określić rodzaje spraw, które zamiast na sesji podlegają rozpatrzeniu przez organy samorządu mieszkańców; nie dotyczyło to rozstrzygnięć zastrzeżonych do właściwości miejskiej rady narodowej,
- 2) upoważnić organy samorządu mieszkańców miasta do gromadzenia środków wpływających na realizację powierzonych im zadań, określając zasady dysponowania tymi środkami przez organy samorządu oraz kontroli nad ich gospodarowaniem.

Art. 93d. 1. Rada Państwa ustala zakres działania samorządu mieszkańców miast, jego strukturę organizacyjną, zasady wyborów do organów samorządu oraz formy i zakres nadzoru sprawowanego przez rady narodowe.

2. Rada Ministrów określa zadania naczelných i terenowych organów administracji państwowej w zakresie rozwoju samorządu mieszkańców miast i działalności jego organów.”;

52) w art. 96 po ust. 4 dodaje się nowy ust. 5 w brzmieniu:

„5. Nad realizacją uchwał zebrań wiejskich czuwa prezydium gminnej rady narodowej”,
a dotychczasowe ust. 5 i 6 otrzymują oznaczenie ust. 6 i 7;

53) w art. 99:

- a) skreśla się wyraz: „prezydium”,
- b) zastępuje się końcowe wyrazy: „ich prezydium” wyrazami: „miejskie (dzielnicowe) organy administracji państwowej”;

54) w rozdziale 11 dodaje się artykuł 99a w brzmieniu:

„Art. 99a. 1. W razie wygaśnięcia mandatu przewodniczącego rady narodowej lub jego zastępcy rada narodowa na wniosek wła-

ciwego komitetu Frontu Jedności Narodu może wybrać na to stanowisko osobę spoza radnych, jeżeli pełni funkcję społeczno-polityczną, ze względu na którą poprzedni przewodniczący lub jego zastępca został wybrany.

2. Do wybranego w tym trybie przewodniczącego rady lub jego zastępcy stosuje się przepisy o prawach i obowiązkach radnego.”;

55) art. 100 otrzymuje brzmienie:

„Art. 100. 1. Kompetencje dotychczasowych prezydentów wojewódzkich, powiatowych, miejskich, dzielnicowych rad narodowych, ich przewodniczących oraz organów prezydentów rad narodowych przechodzą na odpowiednie terenowe organy administracji państwowej.

2. Rada Ministrów może określić w drodze rozporządzenia, które sprawy należące w myśl ustaw wydanych przed dniem 9 grudnia 1973 r. do organów administracji państwowej wyższego stopnia przechodzą do właściwości organów administracji państwowej niższego stopnia.”;

56) w art. 102 w ust. 3 końcowe wyrazy: „oraz prezydentów miejskich rad narodowych miast nie stanowiących powiatów lub ich referatów (biur)” zastępuje się wyrazami: „i miast nie stanowiących powiatów”;

57) po art. 102 dodaje się art. 102a w brzmieniu:

„Art. 102a. 1. Rada Ministrów określa w drodze rozporządzenia:

- 1) prawa i obowiązki terenowych organów administracji państwowej oraz zasady obsadzania stanowisk pracowniczych,
 - 2) zasady organizacji urzędów terenowych organów administracji państwowej.
 - 3) zasady wynagradzania wicewojewodów i wiceprezydentów miast wyłączonych z województw, prezydentów innych miast, naczelników powiatów, miast i dzielnic oraz ich zastępców,
 - 4) stanowiska i zasady wynagradzania pracowników urzędów terenowych organów administracji państwowej.
2. W sprawach nie unormowanych w przepisach wydanych na podstawie ust. 1 pkt 1 i 4 do wojewodów, prezydentów miast, naczelników powiatów, miast i dzielnic oraz pracowników urzędów terenowych organów administracji państwowej stosuje się przepisy ustawy o pracownikach rad narodowych.
 3. Powoływanie i odwoływanie kierowników i innych pracowników wydziałów (jednostek równorzędnych) uregulowane dotychczas przepisami szczególnymi następuje zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie ust. 1 pkt 1; nie dotyczy to osób powoływanych na zasadach art. 8 ustawy z dnia 27 kwietnia 1972 r.

— Karta praw i obowiązków nauczyciela (Dz. U. Nr 16, poz. 114).”;

58) skreśla się art. 105;

59) w art. 108 skreśla się ust. 2;

60) po art. 108 dodaje się nowy art. 108a w brzmieniu:

„Art. 108a. 1. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) ministże — należy przez to rozumieć również kierownika urzędu centralnego,
- 2) gminie i powiecie — należy przez to rozumieć również miasto nie stanowiące powiatu i gminę oraz miasto stanowiące powiat i powiat, w których działają wspólne rady narodowe,
- 3) gminnej i powiatowej radzie narodowej — należy przez to rozumieć również radę narodową wspólną dla miasta nie stanowiącego powiatu i gminy oraz radę narodową wspólną dla miasta stanowiącego powiat i powiatu,
- 4) terenowym organie administracji państwowej — należy przez to rozumieć również terenowy organ administracji państwowej wspólny dla dwu jednostek podziału terytorialnego,
- 5) kierownikowi wydziału — należy przez to rozumieć również dyrektora wydziału lub kierownika, dla którego ustalono inny tytuł służbowy.

2. Ilekroć w ustawie jest mowa o kontroli działalności organizacji społecznych, nie dotyczy to związków zawodowych.”;

61) w art. 109 skreśla się pkt 4 i 5.

Art. 2. 1. Pierwszą sesję wojewódzkiej, powiatowej, miejskiej i dzielnicowej rady narodowej po wejściu w życie niniejszej ustawy zwołuje przewodniczący dotychczasowego prezydium rady narodowej. W zarządzeniu o zwołaniu sesji jej otwarcie powierza się jednemu z najstarszych wiekiem radnych.

2. Do czasu powołania terenowych organów administracji państwowej na zasadach niniejszej ustawy obowiązki wojewodów, prezydentów miast, naczelników powiatów, miast i dzielnic wykonują dotychczasowi przewodniczący prezydentów rad narodowych odpowiednich stopni.

Art. 3. Do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie art. 102a ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 25 stycznia 1958 r. o radach narodowych w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą:

- 1) do wicewojewodów, wiceprezydentów miast wyłączonych z województw, do prezydentów innych miast, naczelników powiatów, miast i dzielnic oraz ich zastępców stosuje się odpowiednio dotychczasowe przepisy w sprawie wynagrodzenia stałe urzędujących członków prezydentów rad narodowych,
- 2) do pracowników urzędów terenowych organów administracji państwowej stosuje się odpowiednio dotychczasowe przepisy w sprawie ustalenia stanowisk, kwalifikacji i wynagrodzenia pracowników rad narodowych.

Art. 4. 1. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy jednostki organizacyjne działające dotychczas przy prezy-

diach rad narodowych działają przy terenowych organach administracji państwowej odpowiedniego stopnia.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również do kolegiów do spraw wykroczeń powoływanych przez gminne (miasta i gminy) rady narodowe oraz przez miejskie rady narodowe miast nie stanowiących powiatów.

3. Sprawy indywidualne z zakresu administracji państwowej wszczęte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy są załatwiane w dotychczasowym toku instancji.

Art. 5. 1. W ustawie z dnia 31 października 1957 r. — Ordynacja wyborcza do rad narodowych (Dz. U. z 1973 r. Nr 38, poz. 226) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 8 skreśla się ust. 2 i oznaczenie ust. 1,
- 2) w art. 78 skreśla się ust. 2.

2. Przewidziane w art. 78 ust. 1 i 3 ustawy powołanej w ust. 1 zadania komisji mandatowej przejmują prezydium rad narodowych określone niniejszą ustawą.

3. W ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. — Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 1960 r. Nr 30, poz. 168, z 1962 r. Nr 33, poz. 156 i z 1972 r. Nr 49, poz. 314) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) skreśla się art. 16 § 2,
- 2) skreśla się art. 140,
- 3) w art. 159 pkt 2 wyrazy: „Rada Ministrów” zastępuje się wyrazami: „Prezes Rady Ministrów”.

4. W ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. z 1967 r. Nr 44, poz. 220, z 1972 r. Nr 53, poz. 342 oraz z 1973 r. Nr 27, poz. 153 i Nr 38, poz. 224) art. 11 otrzymuje brzmienie:

„Art. 11. 1. Kierowanie sprawami obronności województw i miast wyłączonych z województw oraz powiatów i miast stanowią-

cych powiaty należy do terenowych komitetów obrony odpowiedniego stopnia.

2. Przewodniczącymi terenowych komitetów obrony są przewodniczący odpowiednich rad narodowych, a pierwszymi zastępcami — wojewodowie, prezydenci miast, naczelnicy powiatów i miast stanowiących powiaty.

3. Komitet Obrony Kraju określa skład terenowych komitetów obrony, zasady powoływania zastępców przewodniczącego i członków tych komitetów oraz ich organów wykonawczych, jak również zakresy działania terenowych komitetów obrony.”

5. W dekretach z dnia 5 października 1972 r. o uposażeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (Dz. U. Nr 42, poz. 269) oraz o zaopatrzeniu emerytalnym osób zajmujących kierownicze stanowiska polityczne i państwowe oraz członków ich rodzin (Dz. U. Nr 42, poz. 270) w art. 1 zastępuje się wyrazy: „przewodniczący prezydiów wojewódzkich rad narodowych oraz prezydiów rad narodowych miast wyłączonych z województw” wyrazami: „wojewodowie oraz prezydenci miast wyłączonych z województw” w odpowiednich przypadkach.

Art. 6. Prezes Rady Ministrów ogłosi w drodze obwieszczenia jednolity tekst ustawy o radach narodowych z uwzględnieniem zmian wynikających z niniejszej ustawy oraz przepisów ogłoszonych przed wydaniem jednolitego tekstu, z zachowaniem ciągłej numeracji rozdziałów, artykułów, ustępów i punktów.

Art. 7. Ustawa wchodzi w życie z dniem 9 grudnia 1973 r.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*
Sekretarz Rady Państwa: *L. Stasiak*